

VEKSELBRUK

EIDS GYMNAS
2-ÅRS
NORDFJORDEID

i ytre Nordfjord.

Register:

	Sidetall
Grunngjeving for emnevalet:	2
Kjelder - - - - - :	3
Opplegg av stoffet - - - :	3
Sjölve oppgåva - - - - :	5
Konklusjon - - - - - :	20.

Grunngjeving for emnevalet.

Det er lett å gje grunnen for at eg valde eit lokalhistorisk emne. For det fyrste har eg alltid vore interessert i korleis folket levde på denne tida. Når eg nemner ordet tid, vil eg med det same gjere klart kva tidsrom stoffet er hentet frå. Alt er frå ca. år 1900 og fram til 1. verdskrigen. Under og etter krigen kom det inn mange nye moment, slik at måten folket levde på endra seg vesentleg.

Men tilbake til grunngrunngjevinga. Som sagt har eg vore interessert i dette samspillet mellom fiske og jordbruk. Frå eg var liten, brukar eg bestemor mi fortalde mykje frå denne tida, og bran hende var det dette som skapte interessa.

Ein annan grunn til at eg valde dette emnet, er at eg er vaksen opp på ein gård der fiske og jordbruk gjekk hand i hand på denne tida. Forfedrane mine livnærte seg òg på denne måten, så eg kjenner meg på ein måte knytt til emnet.

Bygda Selje, der eg kjem frå, er frå gammalt av bygt opp på vekselbruk, sjølv om industrien no har teke over. Men enda i 1973, fekk det folk som lever av vekselbruk, om enn i andre former enn for 70 år sidan. Dette var tredje grunnen for emnevalet.

Kjelder.

Eq har ikkje brukt skriftlege kjelder til dette arbeidet. Det aller meste kjem frå munnlege kjelder, og nokre er småting som eq har høyrte fortalt opp gjennom åra.

Det er foreldra mine som har fortalt det meste av stoffet. Bileta er teke i 1972 og er frå garden Burstad, der far min er fødd. Husa på desse bileta, er ikkje endra noko vidare sidan for år 1900, og bileta kan difor seiarst å vere autentiske. (To av bileta er av eldre dato.)

Opplegg av stoffet:

Eq har tenkt å disponere stoffet på ein spesiell måte. Dei aller fleste veit kva vekselbruk er, og eq har funne ut at å fortelje korleis vekselbruket var direkte, berre vil bli ei opprømsing som ikkje vil gje nemnande att for lesaren. Difor vil eq leggje opp stoffet som ei fortelling, der eq byrjar høring juletider og fylgjer folket på ein gjennomsnittsgard gjennom eit heilt år. Eq vil ikkje ta med spesielle hendingar, berre det som eit heilt normalt år bænd på i denne tida.

På denne måten vil eq prøve å få fram samspillet mellom fiske og jordbruk og vise kor nøye tilpassa desse næringsvegane var.

Dette er altså hovudfremmålet med oppgåva.

Men eg vil også prøve å få fram eit par andre moment, som eg tykkjer høves saman med vekselbruket. Det eine er å vise at det var ein stor grad av det vi kallar sjølvbergingssamfunn rundt om på gardane i denne tida, og det andre er den nyttige arbeidsdeling det var mellom menn og kvinner.

Ein del reidskapar vil òg bli nemnde, og eg vil prøve å forklare korleis ein del av dei såg ut, og korleis dei vart brukte.

Til slutt er det ein ting som må undersøkast. Vekselbruket var utbreidd langs heile kysten. Eg har ikkje like uoko samanheng med andre landsdelar. På grunn av at alt stoffet er bygt på det som foreldra mine har fortalt, vil det heile få eit svært lokalt preg, uoko som uannet på oppgåva òg tydu på. Likevel vonar eg at forteljinga skal gje eit lite bilde av livet langs Vestlandskysten i disse åra.

Vekselbruk i Ytre Nordfjord.

Rett etter nyår kom storsilda inn til kysten. Den kom ikkje heilt inn i fjordane, men kom likevel så langt inn til kysten at fiskarane lett kunne bruke vanlige feuringar under fisket. Mannfolka på gardane saula seg i grupper, og snart var fisket i full gang. På denne tida var det svært få motordrivne båtar, så musteparten brukte seksringar, altså båtar med tre årpar. Nokre gannlag brukte òg noringar, som var noko større og meir robuste båtar. Reidskapen som bli nytta, var dvergarn, og havane sette garna om kvelden. Så lit dei drive til om morgonen. Då vart garna dragne og silda ført i land.

No tok ny arbeidskraft over. Silda skulle saltast eller leppast, og dette var ofte kvinnene sitt arbeid. (deppa sild visst som er skoren opp langs ryggen og vridd slik at fiskesida kjem ut. Den silda var hengd opp til "tunesild".) Silda var ein viktig del av næringsgrunnlaget ut over våren, og det var dessutan pengar å tenne dersom ein fekk sett noko. Dette var ikkje lett for dei som dreiv slik i det små. Akkurat i denne tida tok dei meir lettbygde stadane til å skaffe seg

store motorbåtar, som kunne ta større fangstar. Det vart difor ofte slik at silda gjekk til mat rundt om på gardane, både den salte og den som var berøgt opp til tørking.

I fyrstninga av februar kom så det viktigaste fisket, TORSKEFISKET.

*(Frå 1900 til 1905-06 var dette fisket heller skvart, og det verka difor sterkt inn på levemåten til folk i Lfve Nordfjord då fisket slo til for fullt i 1905-06. Store mengder torsk strøynde inn til kysten, særlig i området nord for Stadt, men også sør for Stadt kom torsken. Mange reiste nordover for å tenne mest råd, men storparten av folket i Selje heldt seg heime og dreiv fisket på eiga hand.)

No var det viktig at det var så mange som råd på kvart lag, for di fleire garn som kunne setjast i sjøen, di større von var det for mykje fisk.

Seksaringane drog ut i fjorden seint om kvelden i fyrstninga av veka og sette garna. Disse vart sette i seler, altså fleire garn etter kvarandre. Neste morgon var det grytidleg på føtene, og medan det ennå var mørkt, drog båtane ut. Garna måtte dragast i 5-6 tida om morgonen, for at det skulle bli tid til å tilberke fisken om dagen. Etter dragginga vart garna sette ut att med ein gong, slik at dei stod eit døgn i sjøen mellom

hvar snuring. Det var ofte problem med denne garnsetjinga. Ikkje alle var heldige med fisket, for fjorden var vid, og det var aldri godt å seie kvar forsken stod til du ymse tidar. Difor kunne eit garnlag som fekk fisk, bli reint innretulla av andre som sette altfor nær, slik at garna rota seg saman. Ofte tok det ein heil dag å løyse ein slik garnfloke.

Når fisken kom i land, var det å starte sløginga (reinsinga) av fisken. Alt på forsken, så var som immatun, vart nytta. Det var mykje arbeid, og det var difor vanleg at både kvinner og barn tok del. Det var ein lang prosess forsken måtte gjennom. Etter sløginga var ryggen teken or, og hovudet kappd av. Lever, rogn, rygger og hovud vart teken vel vare på. Levera vart brukt til bran. Alt i århundruskiftet kom fyrste handdampriet til bygda, og ei stund var det gode pengar å tenne på denne handdampinga. Rogna vart brukt til mat for både menneske og dyr. Rygger og hovud vart knytt saman til buntar og hang på vassveggen, til quansoppkjøparane kom ut på fersomnoaren. Desse oppkjøparane for rundt med jekter og samla opp quannen.

Etter at forsken var feakt, vart han lagt laqvio med salt mellom kvart lag.

Slik låg fisken til fisket var slutt ut på våren. Då skulle garna stellast, og så tok det vidare arbeidet med fisken til. Torsken vart no teken ut av saltpresset og vart vaska til han var nokolunde kvit. Det var ofte kvinnene som gjorde dette arbeidet, og dei brukte ein tjukk ullvott til å vaska med. Eit kvart som fisken vart ferdig, vart han lagt i runde lad med sporen mot midten. Disse lada såg ut som hattar, og vart gjerne plasserte i nærleiken av vausta. På toppen av kvart lad vart det lagt eit eller anna tungt, slik at fisken skulle ligge under press. Dette gjeldt gjerne for seg i månadskeftet mai-april, og fisken låg no slik til beret vart så bra at den kunne leggast ut til tørk.

Dette bildet er teke på hamna i Selje ei tid etter 1. verdskrigen, då torskefisket var på sitt beste. Dei to mennene er begge frå Selje, og dei står attmed ein seksring, som vart brukt til dette fisket.

(Bildet er frå ca. 1930)

Dette er òg eit bilde
frå Selje. Det er teke
same dagen som det
første, men 4 andre
kardar^{er} med på dette.
Vi ser at det var bra
forskar som kom i land.

Eit fotografi av den
gamle sekoeringen på
Berstad, inne i Møldifjord
i Selje. Denne båten er
ca 200 år gammel, og
endå er den ikkje
øydelaagd. Den har ikkje
vare på vatnet på
mange 10-år, og er
difor ikkje i brukbar
stand.

Gjennom desse tre vintermånadene
var mennene lite heime. Det var difor kvinnene
som hadde hovudansvaret for stellit av garden
og dyra. Når arbeidet med forsker var ferdig,

var det gardsdrifta som venta. Våronna skulle gjerast, og nytte brensel skulle hentast. Dei gardane som eigde skog, tok brenselet der ifrå, men i Selje var det torvet som var viktigaste brenselet.

Torvet vart henta frå fjellet. Det var ein eigen sjamn med torvskjeringa, sjølv om det ofte var eit opselig slit. Torvet vart skore i myrane, og det vart delt i stykke som var 20 cm lange og 10 cm breie. Desse bitane vart sette saman tre og tre, slik at dei stødde kvarandre. Sidan vart torvet lødt saman i torvhusa, for sidan å bli frakta til gards på løypestengem. På gardane gjeldk dei ofte menn av huse for å vere med på dette arbeidet. Det var ein reaksjon på ein lang og tung vinter, når dei kom opp i den friske fjellufta.

En skisse av eit av torvhusa som var i bruk for 1. verdskrigen.

Våronna tok bil for fullt i slutten av april. Gjødseleu skulle ut. For gardar som hadde best gjekk dette greitt, men i Selje var det få som hadde best, derfor vart gjødseleu trilla ut på trillebår. På brattlunde gardar hende det at gjødseleu vart boren ut i kiper (Ei kipe er ei korg, flutta av vidjas). Åkrane skulle òg spadast om, dersom ein ikkje kunne bruke plog til arbeidet.

Såinga gjekk for seg i fyrste dagane av mai. Kornslaga var havre og bygg. Eit gammal skikk skulle potetene vere i jorda til 17. mai, og det vart ofte ein konkurranse mellom gardane om kven som kunne få potetene fyrst i jorda.

Medan dette arbeidet stod på, og vidare utover forsommaren, vart fiskeri forka på beiga. Han vart laga utover om morgonen og plukka saman om kvelden. Det var viktig at ikkje fiskeri fekk for mykje og for sterk sol. Då kunne han lett bli brun, og vakkfisk vart mindre godt betalt.

På vårparten kunne det slå bil med seifiske i "Skåkja" (Dette er attmed Stadt - på sørsida av Stadthavøya.) Dette var gjerne i høgste våronna, og det var somtid vanskeleg å slippe frå arbeidet. Sien vart fiska med handsnøre, og igrunnen var dette seifisket nokko for seg sjølv. Det vart brukt ein augel,

som det var kulla rundt noko tårka
froskeskinns. Dette vart kalla „bøite“. Ein
kong ikkje skifte agn, så det var temmeleg
lettvindt.

Eit anna fiske gjekk òg for seg på
frosommaren. Det var småfisket ette feitsild.
(Denne silda vart kalla „kristian sild“ på
bygdemålet.) Silda vart teken med landnot,
landnota vart rodd ut med ein vanleg
faring i ein boge frå land og inn til land
att. Så vart nota dragen inn til land
frå begge sider. Denne silda var ypperleg
saltesild, og saman med småfisker som vart
fiska til dagen, vart ho stort sett hovud-
næringa ut over heile sommaren.

Fram mot jomok vart det ei travel tid.
Potetene skulle forast, og dei som hadde
grønaker, måtte stelle med dei. Det var i
det heile svært få som hadde grønaker. Det
einaste som var ålment akseptert, var loto.

Så kom fuda til Bergen med klipp-
fisker. Dette var storhandlet for året. Folk
reiste som oftast sjølv med fisker. Til føringa
vart det brukt jekter eller om det faust,
motorbåtar. Det var ofte slik at gardane slo
seg saman om å lage ei jekt, og ofte vart
det naudsynleg med fleire verds „te bynj“,
som dei sa. Frå Bergen fekk dei med seg
alt det kong av fennar varer. Det kunne

vere ymse ting dei hadde bruk for på garden, reidskapar m.m. Dessutan var det mykje matvarer, fint mjøl, sukker. o. l. Slike varer kunne dei òg få med handelsmannen i Selje, men det vart liksom betre når det kom frå Bergen. Det var i grunn ingen i Selje som leid arbeid på denne tida. Stort sett hadde alle det dei trøng, og det var ikkje sjeldan at det vanka litt luksus når bergensfararane kom att.

Frå nyår til jonsok var alt konsentrert omkring fisket, men etter kuren til Bergen var det garden og drifta av den som kom i fyrste rekkje. Rundt jonsok vart som regel alle dyra sleppte på fjellet, både sauer, kyr og gøiter. No vart det ei travel tid for kvinnene. For dei som ikkje hadde overnattingsstad på fjellet, var det ein tur morgon og ein kveld for å mjølke kyrne. Mjølka vart boren i hylkje frå fjellet og ned. (Eit hylkje er eit ca. 5 liter spann av tre, som vart boren på ryggen.) Så og sei alle mjølka gjekk med til husbruk, men smør vart det selt ein del av.

Slåtmaskina kom i gang i byrjinga av juli. Alt vart slept med lya. Ein slåtmaskin var sjeldsynt og dessutan var gaidane så ulende at det var mest nytte laust å bruke slåtmaskin. I denne tida var kostens så enkel som råd, for det muste sild, fisk og flatbrød.

Etter slåttonna kom det ei tid som var mindre travel, men også no var det mange gjeremål. Dyra på fjellet skulle stellast og ha ettusgn. Dessutan kunne lida nyttast til å hente torvet ned frå fjellet på løypeskerrgen. Dette var eit vanskeleg arbeid. Det store fallet frå fjellet gjorde at torvmeisane fekk stor fart, og torvet kunne lett bli smuldra sund når det foh bakken. Difor vart det bygt opp ein slags barrikade av einar, og dette tok godt av for støtet.

I denne tida var det mange som reiv lyng og mosse. Dette skulle brukast til undulag "bol" for dyra. I nokre høve vart lyngon òg nytta til for åt dyra, men dette var berre dersom gærden kom i forknipe.

Slutten av august kom og dermed høslatten. Håa vart stabla på hjellen. Høyet vart stappa så godt samnan i løa som råd, fordi mesteparten av arbeidet med kornet skulle utførast i løa. September var ein viktig månad. Potetene skulle takast opp og kornet skjerast. Potetene var eit heilt avgjerande næringsstillegg, og av kornet fekk ein sjøløst brod. Halmen var mykje brukt til dyra.

Ein sigd -
brukt til kornskjering

Allt kornet vart skore med sigd. (Dette er ein kort løy, med kort skaft.) Kornet vart så tørka på kornhusjar, som var bygd opp av staurar, tre i høgda. I godt vær kunne kornet bli tørt på ei veke, men som regel gjekk det 14 dagar før ein kunne ta det inn i løene. Når allt kornet var i hus, tok huskinga til. Då gjekk gjerne mange gardar saman, slik at arbeidet kunne gå fortare. Under huskinga var det gjestebod på garden, og alt det beste av mat og drikke vart sett på bordet.

Når halmen var skill frå kornet, vart det tørka i tørkegrutene ^{GYLTI} ¹³ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰ ¹⁰⁰¹ ¹⁰⁰² ¹⁰⁰³ ¹⁰⁰⁴ ¹⁰⁰⁵ ¹⁰⁰⁶ ¹⁰⁰⁷ ¹⁰⁰⁸ ¹⁰⁰⁹ ¹⁰¹⁰ ¹⁰¹¹ ¹⁰¹² ¹⁰¹³ ¹⁰¹⁴ ¹⁰¹⁵ ¹⁰¹⁶ ¹⁰¹⁷ ¹⁰¹⁸ ¹⁰¹⁹ ¹⁰²⁰ ¹⁰²¹ ¹⁰²² ¹⁰²³ ¹⁰²⁴ ¹⁰²⁵ ¹⁰²⁶ ¹⁰²⁷ ¹⁰²⁸ ¹⁰²⁹ ¹⁰³⁰ ¹⁰³¹ ¹⁰³² ¹⁰³³ ¹⁰³⁴ ¹⁰³⁵ ¹⁰³⁶ ¹⁰³⁷ ¹⁰³⁸ ¹⁰³⁹ ¹⁰⁴⁰ ¹⁰⁴¹ ¹⁰⁴² ¹⁰⁴³ ¹⁰⁴⁴ ¹⁰⁴⁵ ¹⁰⁴⁶ ¹⁰⁴⁷ ¹⁰⁴⁸ ¹⁰⁴⁹ ¹⁰⁵⁰ ¹⁰⁵¹ ¹⁰⁵² ¹⁰⁵³ ¹⁰⁵⁴ ¹⁰⁵⁵ ¹⁰⁵⁶ ¹⁰⁵⁷ ¹⁰⁵⁸ ¹⁰⁵⁹ ¹⁰⁶⁰ ¹⁰⁶¹ ¹⁰⁶² ¹⁰⁶³ ¹⁰⁶⁴ ¹⁰⁶⁵ ¹⁰⁶⁶ ¹⁰⁶⁷ ¹⁰⁶⁸ ¹⁰⁶⁹ ¹⁰⁷⁰ ¹⁰⁷¹ ¹⁰⁷² ¹⁰⁷³ ¹⁰⁷⁴ ¹⁰⁷⁵ ¹⁰⁷⁶ ¹⁰⁷⁷ ¹⁰⁷⁸ ¹⁰⁷⁹ ¹⁰⁸⁰ ¹⁰⁸¹ ¹⁰⁸² ¹⁰⁸³ ¹⁰⁸⁴ ¹⁰⁸⁵ ¹⁰⁸⁶ ¹⁰⁸⁷ ¹⁰⁸⁸ ¹⁰⁸⁹ ¹⁰⁹⁰ ¹⁰⁹¹ ¹⁰⁹² ¹⁰⁹³ ¹⁰⁹⁴ ¹⁰⁹⁵ ¹⁰⁹⁶ ¹⁰⁹⁷ ¹⁰⁹⁸ ¹⁰⁹⁹ ¹¹⁰⁰ ¹¹⁰¹ ¹¹⁰² ¹¹⁰³ ¹¹⁰⁴ ¹¹⁰⁵ ¹¹⁰⁶ ¹¹⁰⁷ ¹¹⁰⁸ ¹¹⁰⁹ ¹¹¹⁰ ¹¹¹¹ ¹¹¹² ¹¹¹³ ¹¹¹⁴ ¹¹¹⁵ ¹¹¹⁶ ¹¹¹⁷ ¹¹¹⁸ ¹¹¹⁹ ¹¹²⁰ ¹¹²¹ ¹¹²² ¹¹²³ ¹¹²⁴ ¹¹²⁵ ¹¹²⁶ ¹¹²⁷ ¹¹²⁸ ¹¹²⁹ ¹¹³⁰ ¹¹³¹ ¹¹³² ¹¹³³ ¹¹³⁴ ¹¹³⁵ ¹¹³⁶ ¹¹³⁷ ¹¹³⁸ ¹¹³⁹ ¹¹⁴⁰ ¹¹⁴¹ ¹¹⁴² ¹¹⁴³ ¹¹⁴⁴ ¹¹⁴⁵ ¹¹⁴⁶ ¹¹⁴⁷ ¹¹⁴⁸ ¹¹⁴⁹ ¹¹⁵⁰ ¹¹⁵¹ ¹¹⁵² ¹¹⁵³ ¹¹⁵⁴ ¹¹⁵⁵ ¹¹⁵⁶ ¹¹⁵⁷ ¹¹⁵⁸ ¹¹⁵⁹ ¹¹⁶⁰ ¹¹⁶¹ ¹¹⁶² ¹¹⁶³ ¹¹⁶⁴ ¹¹⁶⁵ ¹¹⁶⁶ ¹¹⁶⁷ ¹¹⁶⁸ ¹¹⁶⁹ ¹¹⁷⁰ ¹¹⁷¹ ¹¹⁷² ¹¹⁷³ ¹¹⁷⁴ ¹¹⁷⁵ ¹¹⁷⁶ ¹¹⁷⁷ ¹¹⁷⁸ ¹¹⁷⁹ ¹¹⁸⁰ ¹¹⁸¹ ¹¹⁸² ¹¹⁸³ ¹¹⁸⁴ ¹¹⁸⁵ ¹¹⁸⁶ ¹¹⁸⁷ ¹¹⁸⁸ ¹¹⁸⁹ ¹¹⁹⁰ ¹¹⁹¹ ¹¹⁹² ¹¹⁹³ ¹¹⁹⁴ ¹¹⁹⁵ ¹¹⁹⁶ ¹¹⁹⁷ ¹¹⁹⁸ ¹¹⁹⁹ ¹²⁰⁰ ¹²⁰¹ ¹²⁰² ¹²⁰³ ¹²⁰⁴ ¹²⁰⁵ ¹²⁰⁶ ¹²⁰⁷ ¹²⁰⁸ ¹²⁰⁹ ¹²¹⁰ ¹²¹¹ ¹²¹² ¹²¹³ ¹²¹⁴ ¹²¹⁵ ¹²¹⁶ ¹²¹⁷ ¹²¹⁸ ¹²¹⁹ ¹²²⁰ ¹²²¹ ¹²²² ¹²²³ ¹²²⁴ ¹²²⁵ ¹²²⁶ ¹²²⁷ ¹²²⁸ ¹²²⁹ ¹²³⁰ ¹²³¹ ¹²³² ¹²³³ ¹²³⁴ ¹²³⁵ ¹²³⁶ ¹²³⁷ ¹²³⁸ ¹²³⁹ ¹²⁴⁰ ¹²⁴¹ ¹²⁴² ¹²⁴³ ¹²⁴⁴ ¹²⁴⁵ ¹²⁴⁶ ¹²⁴⁷ ¹²⁴⁸ ¹²⁴⁹ ¹²⁵⁰ ¹²⁵¹ ¹²⁵² ¹²⁵³ ¹²⁵⁴ ¹²⁵⁵ ¹²⁵⁶ ¹²⁵⁷ ¹²⁵⁸ ¹²⁵⁹ ¹²⁶⁰ ¹²⁶¹ ¹²⁶² ¹²⁶³ ¹²⁶⁴ ¹²⁶⁵ ¹²⁶⁶ ¹²⁶⁷ ¹²⁶⁸ ¹²⁶⁹ ¹²⁷⁰ ¹²⁷¹ ¹²⁷² ¹²⁷³ ¹²⁷⁴ ¹²⁷⁵ ¹²⁷⁶ ¹²⁷⁷ ¹²⁷⁸ ¹²⁷⁹ ¹²⁸⁰ ¹²⁸¹ ¹²⁸² ¹²⁸³ ¹²⁸⁴ ¹²⁸⁵ ¹²⁸⁶ ¹²⁸⁷ ¹²⁸⁸ ¹²⁸⁹ ¹²⁹⁰ ¹²⁹¹ ¹²⁹² ¹²⁹³ ¹²⁹⁴ ¹²⁹⁵ ¹²⁹⁶ ¹²⁹⁷ ¹²⁹⁸ ¹²⁹⁹ ¹³⁰⁰ ¹³⁰¹ ¹³⁰² ¹³⁰³ ¹³⁰⁴ ¹³⁰⁵ ¹³⁰⁶ ¹³⁰⁷ ¹³⁰⁸ ¹³⁰⁹ ¹³¹⁰ ¹³¹¹ ¹³¹² ¹³¹³ ¹³¹⁴ ¹³¹⁵ ¹³¹⁶ ¹³¹⁷ ¹³¹⁸ ¹³¹⁹ ¹³²⁰ ¹³²

Det var særlig ved elva på Berstad at malinga var senka. Mykje vater måtte det vere for å få god fart på steinene, og difor passa ein på når nedbøren var størst. Vatnet vart òg demt opp for å få elva så stor som råd. Eitlu malinga vart mjølet fylt i eiketynnes som var vaska med "einlog". ("Einlog" er kallet einer, og det gjev ein svært god smak.)

LIDSGY NIS
2-A 17

Også eit bilde av kvernhuset på Berstad, men no på nersida. Vi skimtar så vidt kvernkallen under huset. Denne var det som dreiv kvernsteinen, når vatnet spruta mot skovlane. Huset u som vi ser bygd av kraftig tømmer.

Når alt dette var gjort var hausten komen for alvor med regn og skygger. Sauene var komme att frå fjellet. Kyra var tekne med lenge før, og det var flest opp med gjeremål innvandørs på gardur. Det var ikkje suakk om noko fiske, anna til husbruk. Veret gjorde dette råd.

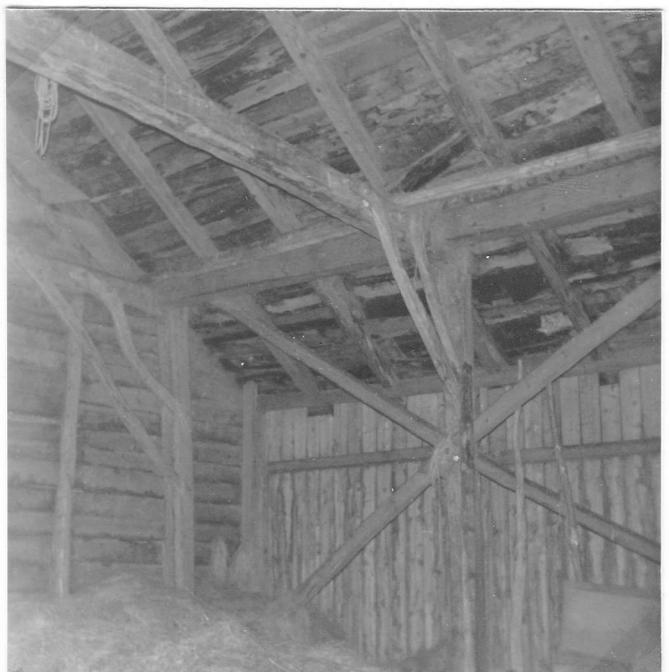
Alle disse bilde
er frå garden Berstad.
Det østte syner
stabburet, slik det er
i dag. Dette står
på 8 støtter og er
innvendig delt i
2 rom. Altså et
ganske vanlig
stabbur.

Bildet i midten
er løa, fotografert
frå sjøen.

Denne løa står
i dag omtrent som
ho var for 70 år
sidan. Det er illeje
gjort uolo nemnande
endringar med heune.

Einast er det lagt
på nytt tak.

Det nedste bildet
er fotografert inne
i løa. Vi ser
korlis. reisverket er
sett opp. I dette
reisverket er det
illeje ein einark
spikar. Det er sett
saman med
firaglar. Alle
stokkane er
hogde til.

No gjekk det slag i slag med saueklipping, stell av ulla og vasking. Kvinnene tok til med „å kare“ ulla. Sodar var tråden spunnen, og den som skulle brukast til strikking, var farga slik dei ville ha fargen. Farginga gjekk for seg i store gryter. Kvinnene spann og vev og vef som var brukte til veving av klede og ullteppe. Det var kjøpt tøy berre til finare bruk, sengekledde o.l. Mange var det òg som var finare vevar. Dette var brukte til å ha på sengene, eller dei var hengde opp på veggane til pynt.

Kvinnene mätte òg bake det brødet ein skulle ha til jul. Det var baka flatbrød, lefser og andre gode ting. Det var sjeldan spart på maten vår det galdt maten i jula.

November var slaktemånaden. Som oftast var det slakta eit par sauer, som skulle gje spekemål utover neste vår og sommar. Det var laga pølser i mellomvis, same slag som det vi idag kallar mørpølse. Kvar gard hadde som regel ein gris, som òg var slakta i utvinda jul. Denne grisen gav mykje god pølsemat.

Det var kjøpt lite ferdige sko på denne tid. Sko som bli brukte til høgtid og fest var nok kjøpte ferdige, men kvardags-skoa var jamnast heimelaga. Overlart på desse skoa var av halvskinn, og dette var

Kilvuka på gaudane.

På dette bildet ser vi frå v. eit kruspetre, ein rokk, ei kinn, ei mjøkebytte og eit smørfat.

Alt dette er gamle ting som var i bruk rundt år 1900. Dei to teppa har bestemor mi vevd.

Tvåden og alt til teppa er heimlaga. Vevstolen

som teppa er vevd på er framleis brukande.

Fram mot jul hadde barna mykje reidskap som skulle stellast. Båtane skulle setjast i stand og ganna bötast, slik at alt var klart til fisket over nyttår. Det var eit tidkrevjande arbeid og før jul hadde mennene nok å kemma fiagran i. Forutan det arbeidet som er nemnt, hadde og kvinnene den valdlige juleskia som var obligatorisk.

Gjennom heile året dreiv kvinnene og lagde smør, og dette arbeidet gav litt ekstra-
tektor. Før separasjonen kom måtte melka stå til fløyten var skilt ut. Så måtte fløyten stå til den var sūr og deretter tok kinnunga til. Smøret måtte sidan saltast før det kunne bli sult. (Med dette let vi året slutte.)

Konklusjon.

Frå vi starta har vi us kornu eit heilt år lengre fram, og det er på tide å dra ein konklusjon av dette året. Det var endå mange ting som kunne minnast for å framhve vekslebruket, men eg trur at det som er beke med kan gje eit rett bilde av kor viktig det var. Slo det eine fæl, fisket eller jordbruket, kunne det bli katastrofalt for den familien det galdt. I desse åra dette gjed, var fisket rundt Stadt særlig godt, så folk sto seg jamt bra i Selje. Eg har prøvd å dra fram hva slag mat dei brukte. Av matslaga ser vi at det for det meste var god og næringsrik kost dei hadde:

Iin annan ting som denne gjennomgangen av året syner, er at kvar gard var så og seie sjölobuqa når det galdt vanlige klede, mat og sko. Finare mat og klede vart likevel kjøpt, og det var fisket som gav inntekt til dette.

Eg er ikkje sikker på om denne oppgåva viser det gode samarbeidet mellom mann og kvinne, men eit lite bilde skulle det gje.

Gjennom arbeidet med denne oppgåva har eg lvd meg inn i denne tida, og eg

har ofte berøst at slik måtte det vere
fint å leve. Dette er mykje på grunn
av at alt er framstilt så romantisk.
Kvaddagen i ein kystbygd som Selje var
på langt nær romantisk i denne tida før
1. verdskrigen. Heile livet var eit slit
med dårlige reidningar og tungdrivne
gardar. Ofte sto òg verquadane i mot.
Men ein ting er sikkert. Ukselbruket har
hatt nok å seie for den velstand vi har
i dag, ikkje berre langs kysten, men over
heile landet.

